

OBSAH

O autorce	13
Úvod	14
1. Delikvence mladistvých	15
Charakteristické znaky mladistvých delikventů, cesta ke kriminální kariéře	16
Podmínky determinující vývoj mladistvého delikventa a jeho osobnost	19
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	21
2. Domácí násilí	22
Druhy, formy a rizikové faktory	24
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	29
3. Drogová kriminalita	30
Drogová závislost	31
Z historie	32
Které drogy jsou v kurzu?	35
Způsoby páchaní drogové kriminality	36
Typické rysy pachatelů	36
Komunikace s jedincem pod vlivem návykové látky	36
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	37
4. Fanatismus	38
Formy a možnosti rozdělení fanatismu	38
„ <i>Esenciální</i> “ fanatismus („ <i>klasický</i> “, „ <i>původní</i> “ nebo „ <i>strukturální</i> “ fanatismus) ..	38
„ <i>Indukovaný</i> “ fanatismus („ <i>infikovaný</i> “, „ <i>částečný</i> “ fanatismus)	38
Typické vlastnosti a rysy fanatických osobností	40
<i>Způsob myšlení a vidění světa (kognitivní úroveň)</i>	40
<i>Způsob prožívání a vztahů (afektivní úroveň)</i>	40
<i>Způsob zpracování a reakce (psychodynamická úroveň)</i>	40
<i>Role agrese, nenávisti a ochoty k násilí</i>	40
<i>Význam osobnostní struktury</i>	41
Sekty	41
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	43
5. Forezně psychologický audit	44
Osobnost pachatele trestného činu z pohledu forezní psychologie	45
<i>Forezně psychologický audit</i>	47
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	49

6. Forenzní analýza obsahu textu (psychologická expertiza anonymních komunikátů)	50
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	53
7. Fyziodetekce	54
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	58
8. Grafologie	59
Rozbory rukopisů	61
Hodnota podpisu	62
Písmo a nemoc	62
<i>Patografologie</i>	63
Meze grafologického poznání	63
Grafolog není písmoznalec	64
Metody zkoumání písma	65
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	65
9. Historie forenzní psychologie	66
Nastolení forenzně psychologické problematiky ve 2. polovině 18. století	67
Vývoj forenzně psychologického zkoumání v 19. století	67
Vznik forenzní psychologie jako experimentální disciplíny na počátku 20. století ...	68
Rozvoj forenzní psychologie ve 20. století	69
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	69
10. Hromadné chování	70
Charakteristika davu, „duše davu“	70
<i>Vlastnosti davu</i>	70
Prostředky ovládnutí davu	71
Zhodnocení a následovníci Le Bona	72
Základní rozčlenění jevů hromadného chování	73
<i>Jevy spontánní hromadné nákazy</i>	73
<i>Jevy hromadných erupcí impulzivního chování</i>	73
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	75
11. Hypnóza	76
Technika hypnotizace	76
Hloubka hypnózy	77
Typy hypnózy	77
Ukončení hypnózy	77
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	79
12. Kognitivní interview	80
Kognitivní psychologie	80
Kognitivní interview	81
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	83
13. Kriminální chování	84
Kriminologická psychologie	84
Psychologie kriminálního chování	84
Formy kriminálního chování	85

Kriminální motivace – teorie příležitosti	86
Koncept běžné činnosti	87
Teorie struktury trestné činnosti	87
Hledisko racionálního výběru	88
Deset principů příležitosti k trestné činnosti	88
1. princip – Příležitosti jsou jednou z příčin všech trestných činů	89
2. princip – Příležitosti k trestné činnosti jsou vysoce specifické	89
3. princip – Příležitosti k trestné činnosti se soustřeďují v určitých lokalitách a časech	90
4. princip – Příležitosti k trestné činnosti vycházejí z každodenního pohybu aktivit	90
5. princip – Jeden typ trestné činnosti vytváří příležitosti pro další	90
6. princip – Některé produkty nabízejí lákavější příležitosti k trestné činnosti	91
7. princip – Společenské a technické změny vyvolávají nové příležitosti	91
8. princip – Prevenci kriminality lze provádět omezováním příležitostí	92
9. princip – Omezení příležitostí obvykle nevede k přesunu trestné činnosti	92
10. princip – Zácílené omezení příležitostí může vést k rozsáhlejšímu snížení kriminality	93
Použitá a doporučená literatura	93
14. Krizová intervence (Posttraumatická péče)	94
Použitá a doporučená literatura	98
15. Loupežné přepadení	99
Příprava ke spáchání trestného činu	100
Spáchání trestného činu	101
Činnost po spáchání činu	102
Co následuje po přepadení?	102
Použitá a doporučená literatura	105
16. Metody forenzní psychologie	106
Druhy výzkumu	106
Použitá a doporučená literatura	109
17. Nebezpečnost pachatele	110
Základní dělení pachatelů	110
Socializovaný typ	110
Neurotický typ	110
Psychopatický typ	111
Mentálně nedostatečný typ	111
Psychotický typ	111
Další možné dělení pachatelů	111
Afektivní pachatelé	111
Deviantní pachatelé	111
Racionální pachatelé	112
Prognóza nebezpečnosti pachatele	112
Motivace	112
Socioekonomické vrstvy	113
Návykové látky	113
Agresivita	113

Mladiství pachatelé	114
<i>Chronický pachatel</i>	114
<i>Mladistvý delikvent</i>	114
Sexuální deviace	114
<i>Sadismus</i>	115
<i>Fetišistický sadismus</i>	115
<i>Agresivní sadismus</i>	115
<i>Pseudopedagogický sadismus</i>	115
<i>Patologická sexuální agresivita</i>	115
<i>Agresivní sexuální jednání</i>	115
Klasifikace dokonaných násilných trestných činů	116
<i>Vraždy v rodině</i>	116
<i>Majetkové vraždy</i>	116
<i>Nájemné vraždy</i>	116
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	119
18. Nekontaktní násilí	120
Telefonní hovory	120
E-mailové zprávy a krátké textové zprávy	122
Dopisy a zásilky obecně	123
Zařazení nekontaktního násilí	124
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	124
19. Neverbální komunikace	125
Funkce neverbální komunikace	127
<i>Neverbální projevy jsou zdrojem informací o aktuálních emočních stavech lidí</i> ...	127
<i>Neverbální projevy jako agens (činitel) doplňující, korigující, příp. nahrazující</i> <i>verbální projevy</i>	128
<i>Neverbální projevy jako produkt a zdroj informací o existujících postojích,</i> <i>vztazích mezi účastníky sociálního styku</i>	128
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	130
20. Osobnost pachatele trestného činu	131
Osobnost pachatele	131
Teorie osobnosti	131
Ernst Kretschmer	132
Psychologické a psychoanalytické teorie kriminality	132
Psychoanalytické koncepce	133
Neopsychoanalýza	133
Sociologická teorie kriminality	133
Vicefaktorové teorie (dnešní pohled)	133
Psychologické zkoumání pachatelů (modely a přístupy k popisu osobnosti	
pachatele)	136
<i>Sociostrukturální teorie</i>	136
<i>Socioprocesuální teorie</i>	137
<i>Viktimologicky orientované teorie</i>	138
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	139
21. Paměťové stopy	140
Druhy paměti	140

Záznam dynamiky paměťové stopy – jak dochází k zapamatování	141
Poruchy paměti	143
Retrográdní a anterográdní amnézie	143
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	144
22. Patologické hráčství	145
Jak vzniká chorobné hráčství?	146
Stadia uzdravování	147
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	148
23. Penitenciární psychologie, psychika vězňů a její problémy	149
Psychika vězňů ve vazbě	149
Trest odnětí svobody	150
Výjimečný trest odnětí svobody	151
Postpenitenciární péče	151
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	152
24. Počítačová kriminalita	153
Definice pojmů	153
<i>Počítačová kriminalita</i>	154
Historie počítačové kriminality	154
Projevy počítačové kriminality	154
Počítačová trestná činnost	155
Charakteristiky vybraných trestných činů	155
<i>Podvody a padělky</i>	156
<i>Bankovní podvody</i>	156
<i>Porušování autorských práv</i>	156
<i>Nelegální užívání softwaru</i>	157
<i>Šíření nelegálního softwaru</i>	157
<i>Změna díla bez svolení autora</i>	158
<i>Počítačové viry a právo</i>	159
<i>Pachatelé počítačové kriminality</i>	159
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	160
25. Psychologické problémy vyšetřování sexuálních trestných činů	161
Hodnocení přičetnosti a nebezpečnosti pachatele	162
Falopletyzmografické vyšetření	164
Vyšetřování obětí sexuálního zneužití, zejména dětí	165
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	166
26. Psychologické problémy vyšetřování trestných činů v dopravě	168
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	173
27. Psychologické problémy vyšetřování vražd	174
Kriminalistické hledisko	174
<i>Příprava ke spáchání</i>	175
<i>Ozbrojení pachatele</i>	175
<i>Mechanismus usmrcení oběti</i>	176
<i>Způsoby utajování vražd</i>	177
<i>Typické stopy u vražd</i>	177

K osobnosti pachatelů vražd	178
<i>Osobnostní typologie využitelné pro forenzní praxi</i>	179
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	182
28. Psychologické profilování	183
Přístupy	183
FBI připravuje	184
Teoretické zázemí	187
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	189
29. Rekognice	190
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	194
30. Sebeobvinění a nepravdivá doznání	195
Příčiny sebeobvinění a nepravdivých doznání mladistvých	195
Ad. 1: Příčiny sebeobvinění a nepravdivých doznání mající původ v osobnosti	195
<i>Účelová jednání</i>	196
<i>Neinformovanost a omyl</i>	197
<i>Sugesce a sugestibilita</i>	197
<i>Psychické poruchy</i>	198
Ad. 2: Příčiny sebeobvinění a nepravdivých doznání mladistvých mající původ v procesu vyšetřování	199
<i>Nepříznivá životní situace</i>	199
<i>Nesprávná procesní situace</i>	199
Ad. 3: Příčiny nepravdivých doznání mající původ v psychofyziologických metodách výslechu	200
<i>Narkoanalýza</i>	200
Působení na vyslýchaného, který vypovídá nepravdivě, případně vypovídat odmítá	201
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	201
31. Sériovní a masoví vrazi	202
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	206
32. Soudní psychologie	207
Členění soudní psychologie	208
A. <i>Psychologie soudního líčení</i>	208
B. <i>Psychologický výklad rozhodovacího procesu soudců</i>	208
C. <i>Soudně znalecká psychologická činnost</i>	209
D. <i>Psychologie obžalovaného a svědka</i>	210
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	211
33. Stalking	212
Druhy stalkingu	213
<i>Pokusy o kontakt pomocí komunikačních prostředků</i>	213
<i>Vyhledávání fyzické blízkosti oběti, slídění</i>	213
<i>Osočování, devalvace, nátlak a psychické deptání</i>	213
<i>Pokusy o kontakt přes třetí osoby</i>	213
<i>Fyzické násilí</i>	213
<i>Cyberstalking</i>	214

Falešné mýty o pronásledování	214
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	215
34. Sugescce a sugestibilita	216
Sugescce	216
Sugestibilita	216
Sugescce na každém kroku	216
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	219
35. Suicidální jednání	220
Sebevraždy podle věku a pohlaví	221
Sebevraždy podle způsobu provedení a motivu	222
Sebevraždy podle socioekonomických kritérií	222
Sebevražednost a psychické zdraví	222
Časové rozložení sebevražd	222
Sebevražedné myšlenky	223
Sebevražedný pokus	223
Suicidium – sebevražda	224
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	225
36. Syndrom vyhoření	226
Popis syndromu, strukturální a dynamické stránky tohoto jevu	226
Fáze vyhoření	227
Tři komponenty vyhoření	227
<i>Tělesné vyčerpání</i>	227
<i>Emocionální vyčerpání</i>	228
<i>Duševní vyčerpání</i>	228
Jak dochází k syndromu „vyhoření osobnosti“	228
<i>Přehled činností, při nichž dochází k vyhoření</i>	228
<i>Vliv prostředí, pracovních podmínek a organizace práce</i>	228
Postup, metodika pro praktické využití	229
<i>Jak postupovat, pokud již na sobě pozorujeme příznaky syndromu?</i>	231
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	232
37. Systém forenzní psychologie	233
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	236
38. Šikana	237
Jak se pozná oběť?	240
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	241
39. Trestné činy z nenávisti (Hate crime)	242
Dělení pachatelů podle motivu	243
<i>Ideologicky motivovaný pachatel</i>	243
<i>Xenofobní pachatel</i>	243
<i>Ekonomicky a sociálně motivovaný pachatel</i>	244
<i>Kriminální pachatel</i>	244
<i>Politický pachatel</i>	244
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	245

40. Věrohodnost výpovědi	246
Základní pojetí, druhy věrohodnosti	250
Věrohodnost výpovědi nedospělých a mladistvých osob	250
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	253
41. Viktimologie	255
Trauma oběti trestného činu	257
Mnohočetné oběti	258
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	260
42. Výslech dětí a mladistvých	261
Předškolní věk	262
Mladší školní věk	262
Střední školní věk	262
Starší školní věk	263
Nejčastější důvody dětské lži	264
Hodnocení hodnověrnosti výpovědi dítěte	265
Kladení otázek	265
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	265
43. Výslech seniorů a nemocných osob	267
Nemocné, zraněné osoby	269
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	270
44. Znalecký posudek	271
Jmenování znalců	272
Obligatorní přibrání znalce	272
<i>Použitá a doporučená literatura</i>	276
Příloha	277
Příklad znaleckého posudku 1	277
<i>Znalecký posudek</i>	277
Příklad znaleckého posudku 2	282
<i>Znalecký posudek ve věci nezl. S. N., nar. 1996</i>	282
Literatura	286